

LA TOMAZA

SETMANARI CATALÀ

10 cèntims lo número

Maria G. Pillanes

DE DIJOURS A DIJOURS

(DIALECHS DE LA SETMANA)

(Passejant per la Rambla)

—¿Eh, quinas noticias més alarmants se reben de la Isla?

—¿De quina isla vol dir, Don Panxo? ¿De la isla del Parque?

—¿De la Isla de Cuba, home!

—Ah! No sè rés.

—Si fins diuhen que 'n Martinez Campos 'n tindrà un tip, senyor Recolons...

—No tingui pò que s' enfiti, no. Qui n' está ben tip es 'l país...

—¿Tip de qué?

—De tot.

—Més gent y diners diu que ha enviat á buscar 'l general.

—Y més diners que gent, créguiho.

—Oh! Es que 'l Govern crech que tracta de demanar hasta las excedencias de 10 anys endarrera.

—Lo demanar ray; la qüestió será que...

—¿Qué vol dir? ¿Y 'l patriotisme, donchs, ahont me 'l deixa?

—Sempre será manso vosté...

—Desenganyis, desenganyis; quan la integritat de la Patria perilla...

—Com que no perdriam gran cosa si perdessim la Bota...

—¿Quina bota? Ah! Vol dir la Cuba... ¡ja, ja, ja!

—Es clar, home; ¿veu que ja no raja de molts anys ensá. Veu que s' hi han amorrat sempre 'ls mateixos y no n' han deixat ni una gota de ví... ¡Hasta l' aixeta se n' han endut! Y després; que no 'n tindrém la culpa ni vosté ni jo si quedém sense bota. Jo ja ho sé á qui se li pot dir alló de:

*La Habana se vá á perder;
la culpa la tienes Tl...*

—¿Qui vol dir?

—Búsquiho.

*
*
*

(Prement café.)

—¿Qué llegeixes?

—Aquest telegrama de Filipinas. Veig que d' ensá qu' es allí 'l general Blanco no podém donar l' abast á las victorias contra 'ls moros.

—S coneix que 'n Blanco fá blanco de debó per aquell país.

Té, llegeix: «Nuestras tropas han obtenido otra victoria completa en Mindanao. Los moros han experimentado la pérdida de 50 hombres y medio. Los nuestros han sufrido casi una baja.»

—¡Abocal!

*
*
*

(De balcò á balcò)

—¿Qu' es aquesta musica que passa, senyora Felicia?

—Son 'ls estudiants que captan.

—¿Per comprar llibres?

—¿Y ara? Es una capta que fán pe 'ls que 's varen perdre ab aquell barco de guerra... ¿sab?

—Pró, siguent morts, ¿que n' han de fer dels diners?

—Es per socorre á las familias, dona.

—Aixó si qu' está bè ¿veu? Aviat que 'ls hi tiro un centimet.

—No, no 'ls hi tiri de tant amunt una moneda tant grossa, perque podria fer mal á algú.

—Digui que deuen arreplegar molt, senyora Quica.

—Figúris; si tothom fés com vosté...

—Y com vosté... Y de quin modo 'ls reparteixen tants diners?

—Ay, ay! Repartintse 'ls, vull dir jo, repartintlos.

—Ah! Ja ho entench ara.

*
*
*

(Devant d' un cartell de Noietats)

—Tú; ¿que has vist *Las Monjas de Sant Ayman*?

—Ni 'ls frares tampoch.

—M' agradaria sapiguer qué significa aquet caball pintat que sembla un mal esperit ab aquet sòcio montat ab aquesta sócia ajeguda.

—Aviat es entés. L' argument de l' obra deu ser alló que vá passar l' altre diumenge á la Plassa de Toros?

—Vols dir?

—Si, home; aquet del caball es un picador disfressat que aprofitá aquell bullit que va haverhi, agarrant á una raspa qu' estava desmaavda y que ni menos se l' escuchaba, y un cop agarrada s' enfilá d' un bot dalt del penco ab tant preciosa carga y se las vá guillar corrents saltant per la teulada del Torin ab lo caball desbocat terrats enllá y Ninot amunt y encare corre; vet-hoaquí.

—¿Y vols dir que 'l caball també corre tant en escena?

—De tant que deu corre, ni 's deu veure.

—¿Ma noy!

*
*
*

(En un Cércol literari.)

—¿Sabs que s' ha descobert que també es un plagi aquella altra comedia tant bona?

—¿Quina?

—¿*La Bugadera*? Se sab que l' original es grech, sino que un escriptor rús se la vá fer séva, ¿sabs? pera vendrens la propietat á un autor noruech que li tenia demanada una obra cert dramaturg anglés ¿compréns? qui la vá fer traduhir al francés, y l' autor gabaitx que la vá adquirir deixant uns quants inglesos la vá desfer per' adaptarla á las costums del seu país fins que d' amagat ha fet cap aquí y ha alcansat un éxit per las sevas originalitats... ¿M' enténs?

—Digas que ab las tragedias que ha passat aquesta comedia, potser ja torna á ser original.

—No 't pensis... Y després, que aixó de fer *La Bugadera* á tot arreu 's veu que ho es prou d' original.

—Ara si que m' has tancat 'l joch.

J. BARBANY.

CANTARELLA

—*—*—*—

Adeu nineta, l' aymada,
que tocan nou horas... ¡Ah!
digas á ton germá nano
si tè un paper de fumar!

—

Per tu ploro amargas llágrimas
y no las puch aixugar...
perque la gent me veuria
lo mocador foradat.

JOSEPH SERRA.

ALBUM

de contestacions rebudas á la pregunta feta en lo n.º 346 per
nostre company de redacció Pepet del Carril

Lo que desitjas saber
ho vaig consultar dissapte
á la mare, á ma cosina,
á la tia, á ma cunyada,
á la sogra, á una neboda,
á la padrina y germana,
á la dona de un sereno
que viu á sota de casa,
á una modista, á una monja
y á una vella molt beata.
¿Sabs lo que 'm van contestar?
Pues, van dir que si 's tapavan
lo monyo al entrá á l' Iglesia
siga de un modo ó de un altre,
es... porque 'ls ho han ensenyat
desde petits los seus pares;
y com tú compréns, aixó
no dona cap rahò clara
y jo 'm veig bastant *dallonsas*
pera poguerte complaure
deixo 'l puesto á en Bonavía
y á en Bernis, que en una taula
del café 'ns trobém reunits
tractant de 'l que tú demanas.
Per lo tant, Pepet dispensa
si no 't diu més l'

STARARMSA.

¿Per qué—pregunta—per qué
portém lo barret al cap
a la Iglesia? Donchs es ¿sab?
per ferlo enrahoná á vosté.

LOLA Q.

Per mí, es sols demostració
de que han sigut y serán,
pel radera y pel devant
l' esprit de contradicció.

R. OLANOS.

Després de molt cavilá
y de no dormí tres nits,
la ploma agafo entre 'ls dits
y ma opinió aquí veurá.
Las donas, fins las mes bonas,
tenen *pardalets* al cap,
(aixó es cosa que bé ho sab
tot aquell que tracta ab donas)
Donchs van dí, (es opinió meva)
—Deu, no ho vol que aixís siguém,
y 'ns 'ls pendrà, si 'ls portém
quan aném á casa seva—
¿Que van fer? (suposo jo)
al Papa 's van presentar
atentas, á demanar
que 'ls des autorisassiò
per dú 'l sombrero posat...
y aixís d' aquesta manera
per Deu no pássan quimera ..
y 'ls *pardals* han conservat.
Aixó es á rasgos petits,
lo que m' acút contestá
després de molt cavilá,
y de no dormí tres nits.

R. ALONSO.

Ab sa *sombra* singular
y especial modo de dir
que li han lograt conseguir
ferlo temps ha popular,
vol saber á tota costa
perque ab *barra* sens' exemple
entran senyoras al Temple
ab barret al cap... Resposta:
Ellas, que totas son falsas,
se 'n van á missa ab barret
perque fins á Deu, Pepet,
ja se li han posat las calsas.

L FIGUERAS.

Després d' apurar la copa
de café, que tinch 'prop meu;
contesto jo á n' el *prech* teu,
ja que l' ocasió així topa.

Y es, amich, que considero
molt just y molt natural
que la dona que s' ho val
entri en l' Iglesia ab sombrero.

Y també trobo ben fet
que l' hom de poch ó molt preu,
per' entrá al Temple de Deu,
del cap 's tregui el barret.

Ab aixó, crech que sería
pretenciós si ho disputés.
Si no 't fá falta res mes,
ja ho tens tot.

Jo. (BONAVÍA)

Jo puch dir que las donas
quan van á missa
no 's treuen lo sombrero,
perque 'ls atipa.
No es cosa nova
que en las iglesias no hi hagi
cap penja-robas.

JOSEPH MARÍA BERNIS

Es raro que sent vosté
un poëta tan trempat,
no hagués de prompte atinat
en lo motiu, lo per qué
del vers de l' altra setmana.
... Si nosaltres entrém, *pues*,
á la Iglesia ab barret, es...
perqué 'ns dona 'l gust y gana.

EMILIA V.

(Se continuarà)

Mentidas per matà llebras

Tot cremats baladrejavan
dos cassadors dins d' un bosch
y una llebra 's disputavan
que 'ls dos creyan haver mort.
Per evitá que 'l conflicte
acabés á mastegots,
se 'n van aná á ca 'l arcalde
per sometrers al seu vot.

—Es un cás singularíssim,
(lo pare del poble 'ls diu,) y
perque de mí no 's queixin
apelaré á un recurs viu.
Pensin cada hu una mentida
expremin ben bé 'l cervell
y qui mes grossa l' inventi
la llebra será per éll.—
L' endemá á la mateixa hora
devant públich numerós.

lo senyó arcalde pregunta
al mes vell dels cassadors:
—Vosté, ¿quina n' ha pensada?
—Jo vaig veure temps passat
menjar dos gats y una rata
tots junts en un mateix plat.—
Esclata to:hom á riure
al sentí bola tan gran,
y llavors contesta l' altre
que 's trobava allí rumiant:
— Jo vaig veure una vegada
de la iglesia en un recó
la mulier del senyó arcalde
abassada ab lo reció.
— ¡Mentida! es fals! embustero!
(surt l' arcaldesa cridant).
Dónali la llebra, Nasi,
sino... ¿'ls presents qué dirán?

MIQUEL SERRATS.

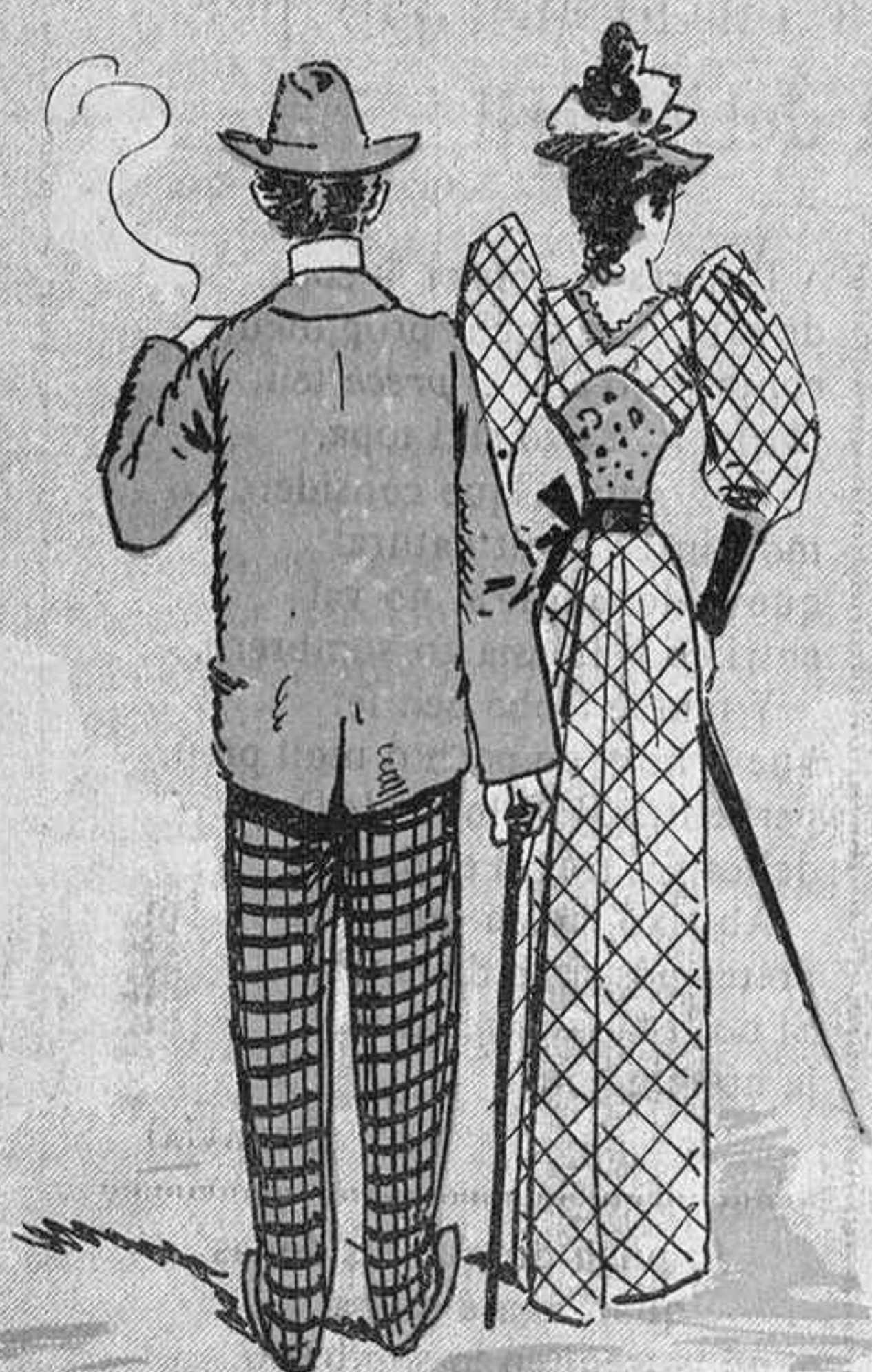
EPIGRAMAS

—¿Vol venir á Tarragona
demá 'l matí, don Camil?
—Qu' hi vá ab son germá po'ser?
—No, qu' hi vaig ab lo carril.

Passava ví pel Ninot
lo trempat fill d' en Malet,
quan l' interrogá un burot
demanant que pagués dret.
—No vull pas!—tot d' un plegat,
fent l' enfadat—respongué.
—No comprench home 'l per qué.
—Perque vull pagá assentat.

GAYETÁ VIDAL Y BORRUT.

EN LO PARCH

—Ja veurás, Matilde, aném á la gruta que t' haig de dir una cosa en secret.

—¿Qui ho diria qu' aquell que passa tirant un carretó, es lo primer protector que vaig tenir.

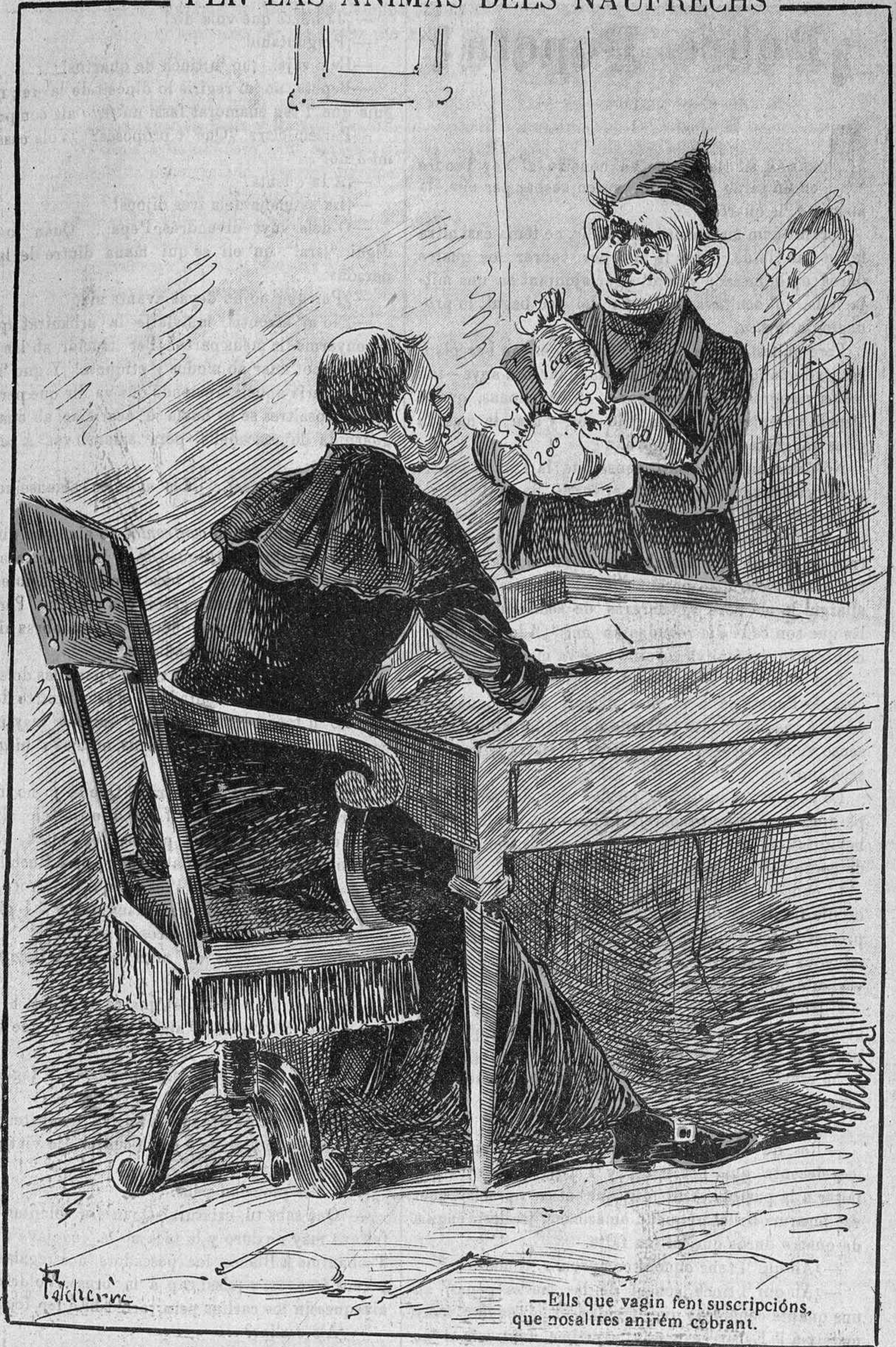
—¿Per qué pioras, Pura?
—Perque 'l meu home m' ha dit, que fins que 'l col·loquis de burot, me clavaría una pallissa diaria.

—Desenganyat, Paquita: val mes ser pelotari que escriure comedias originals... dels altres, encare que fassi 20 anys que las hagi escrites.

Rei

PER LAS ÀNIMAS DELS NÀUFRECHS

—Els que vagin fent suscripcions,
que nosaltres anirem cobrant.

Pobre Pepeta!

POBRETA, sí! Desde que va coneixe al Noy Tendre en un sarau de tarde, varen acabar per ella, la alegría y 'ls quartos.

Servint á un matrimoni sense fills, no tenia casi altra feyna que la de parar la má per cobrar los quatre duros de la mesada y la d' anar ajuntant en una mitja vella, qu' ocultava al fondo del seu bagul, lo producte de la *sisá*.

Pero aquest diable de Noy Tendre, es tan ben plantat, tan guapo—á pesar dels seus quaranta anys—tan melòs y engrescador quan parla ab las donas, que la Pepeta va entregarli primer lo cor, y ara: la mesada y las ganguetas de la compra.

No passa un sol dematí sense que la Pepeta esperi al seu enamorat á la Rambla al sortir de la Boqueria. Y quan lo Noy Tendre baixa manant lo tiro del seu tranvia, rialler, fent petar la tralla, la nostra criada treu del cistell un pressech, una llorza ó qualsevol altra *llaminadura*, esperant que l' espavilat cotxero allargui la má pera apoderarse de semblants finesas, las que son cada día rebudas ab un: "¡Adeu, pitera!" mentres lo vehícul va seguint la seva marxa.

Los días que 'l Noy Tendre fa festa, ja es un' altra cosa, la Pepeta se 'a va mes dematí á la Boqueria y torna á casa molt mes tart que de costum, ab lo cistell sense vianda casi y ab dos ó tres pessetas menos dels seus ahorros.

Lo cotxero es un ganso, no fixa may día pel casori; pero quan demana un parell de pessetas, ho fa ab una humilitat, ab una dolcesa que fora precis tenir lo cor de pedra marbre pera no donarlashi.

L' endemá d' haver cobrat la mesada la Pepeta, es un dia fatal per ella; tant si li toca com no, lo seu promés fa festa en semblant diada, y 'l diálech que la minyona de servey y 'l cotxero sostenen, es, ab petites variants, lo que segueix:

—¡Hola, salero del meu cor!—exclama éll, acariciant la grossa piga que li adorna la galta esquerra y posant una mena de vista com si 's trobès en l'agonia—ja 'm creya que no vindrias, y ¡com hi ha mon! que necessitava véuret.

—¿Y aixó?....

—Res; qu' avuy tinch un compromís ab una gent mes decenta que nosaltres, y 'l Noy Tendre no pot faltar á la paraula. Vull dir, que si m' aprecias, com vas jurarme ballant aquella americana, te despreguis de quatre duros que 'm fan falta.

—¿Ab qui 'l tens aqueix compromís, romanceró?

—¿Ab qui 'l tinch, consol de las mevas penas? ab uns quants companys que tractan d' obsequiar avuy mateix á l' Encarregat, que 'ns estima tant com si 'ns haguès portat al mon la seva dona. Aném á dinar á la "Font de la Teula."

—¡Ja ho *xé* qué vo's dir!

—¡Preguntahol!

—Be... vaja.. ¡no 'n tinch de quartos!

—Pepeta, no 'm regiris lo dipòsit de la fel; no vulguis que 'l teu enamorat fassi un *feyo* als companys.

—Parlém clars. ¿Qué 't proposas? ¿Vols casarte ab mí ó nó?

—¡A la *qüenta*!

—¡La setmana dels tres dijous!

—O dels vuyt divendres, Pepa.... Quan lo cor 'm digui "¡ara!" qu' ell es qui mana dintre de la meva persona.

—¿Per qué no ho deyas avants aixó?

—¡No m' afrontis, malviatje la urbanitat que van ensenyarme 'ls meus pares! ¡Per tractar ab las donas, no s' hi pot anar ab modos y etiqueta! ¡Y que 'n tenia de sabiduria aquell tremendo que va dir que pera tractar ab vosaltres se us havia d' acariciar ab una vara, guarnida de cascabells, pera amansi vos á acopi de de música.

—¿A mí músicas?... Mes aviat m' amanseixen á la quieta.

—¡Oh! ja hi estich *confrontat* ab aixó que dius. Tú tens un prompte, pero quan se t' entén lo taranná.... si se t' ensabona, si se t' toca la corda sensible ab alguna paraula á tó, entregarias cos y ánima. Pero á un home com jo, no li están bè certas maniobras ni determinadas paraulas enganxadissas.

—Vas errat, Noy, no 'n vull de paraulas dolsas, que 'l dols fá malbé la dentadura. Formalitat te demano. Y si no 'n tens pera darne, no t' enredis may mes ab cap dona, que com tú t' *aportas*, no mes s' hi *aportan* los nens.

—¡Ey, tú, no t' descarrilis! Que si jo no 'm caso per ara y tant, no es per falta d' estimació, sino per sobra de mandra. Y no t' pensis, Pepa maca, cada dia 'm propono no faltar mes al tranvia, pero tinch lo cútis massa fi y poch blincadís l' os d' aquí 'l darrera, y 'ls días que fá sol los irobo malaguanyats per l' I glé. ¡La meva carnadura no era pel cos d' un pobre!

—Potsé si tiravas un memorial á la Reyna, te la cambiaría d' amo.

—¡Qué dius!... Mes de quatre vegadas hi pensat que tal volta soch fill d' algun *conda*. y que va canviar-me la dida.

—Lo qué hauris de pensar es que l' Inglés no t' *dongui* 'ls quartos.

—¡Que 'm despatxi, que li faig la competencia traigant gent á coll-y-bé á cinch céntims lo viatje. ¡Tornessin aquells temps!

—Potser plourian pans.

—¿Qué sabs tú, criatura? Quan era voluntari, no 'm faltava may un duro y la teca no la envejava á ningú. Trobantme á Blanes, los pescadors nos regalavan los peixos á coves, y ¡alsa! cap á la brasa. Voldria que s' aixequessin los carlins pera tornalshi á fer foch.

—¿Als carlins?

—Als peixos, dona. Pero, mira ¡malviatje la urbanitat que van ensenyarme! si no 'm deixas aquets

quatre duros, ara que 'n Martínez Campos necessita gent á Cuba, m' embarco per no haver de sufrir mes los teus desayres.

—¡Aixó nó!

—¿Y donchs, dona? no m' encenguis mes las sangs—

Aixís parlavan la Pepa y 'l Noy Tendre, un dematí de principis d' aquest mes, y 'l cotxero, que coneixia á fondo á la pobre criada, lograva arrancarli la mesada qu' havia cobrat lo día anterior.

¿Era vritat que 'l Noy Tendre tenia d' anar á la "Font de la Teula?"

Efectivament: Aquella mateixa tarde, se trobava 'l cotxero fent en l' indicat siti un brenar de primera; pero no ab los seus companys com havia manifestat á la criada, sino ab la seva dona, dos cunyadas y quatre fills, devorant tots, ab la major alegria, los quartos de la incauta ninfa d' aygüera, convertits en dos pollastres de padre y muy señor mío.

Y mentres lo cotxero y la seva familia, així se divertian, la Pepeta, ventant lo foch, dins d' una cunya tant fosca com lo porvenir que li esperava, al reparar en las sevas sabatas estripadas y en son vestit fet un pellingo, va posarse á plorar pensant qu' avants de co-neixe al Noy Tendre, no hi havia cap criada en la escala qu' anès més mudada qu' ella.

Lo seu amo sorprengué 'ls seus plors y acostantseli molt, va murmurar á cau d' orella de la Pepeta: ¿Per qué ploras? ¿Per qué no pots estrenar sabatas? Ja ho sabs, filleta, 'l día que tú vulguis te faré dur polacas, sombrero y vestit de seda.

¿A veure que 'n resultarà d' aixó?

¡Pobre Pepeta!

A. GUASCH TOMBAS.

AHIR Y AVUY

LEMA: Pobre jayo!

= Al amich Joseph Fages =

«Qui pogués tan solzament tornar cent anys enradera, en que 'ls vells y lo jovent tots units, ab foch ardent, sota 'ls plechs de la senyera, lluytavan com braus lleóns contra la gent invasora, que per planas y turóns debastava las regións, per després, ferse 'n senyora. Qui pogués altra vegada torná' al temps en que 'l meu avi, rodejat de la maynada del carrer, ab veu cansada que sinia al mateix llabi, nos contava mil rondallas, que sentinlas tant gosavam, ó bé 'l quënto de «Las grallas.» ¡Que n' armavan de barallas, tots plegats, quan l' escoltavam! Asseguts al voltant seu l' un cridava:—Jo no 'l sento... —l' altre:—¡Calla Bartomeu! —Es que 'l ximple de 'n Mateu, no 'm vol deixá' sentí 'l quënto... Llavors l' avi, s' aixecava del escó, mal humorat, y ab la cara que posava fent veure que s' enfadava, tothom restava callat. Y quan l' home ¡pobrel 'ns veyá

que paravam atenció tots plegats á lo que 'ns deya, ell tornava á la taleya, prosseguint la narració. Quan recordo las vetlladas que asseguts á prop la llar, ab las camas encreuhadas, 'ns feyam llargas torradas sucadas ab all, m' apar que recobro nova vida, lo cor, m' esbatega fort, de plaher inmens; sens mida... ¡Y no penso que ja 'm crida, ab febrosa veu, la mort. Avuy, sento l' anyorança d' aquells temps tan enaltits, perque veig ab greu recansa que com mes lo temps avansa, tots estem mes poch units. ¿Que s' ha fet aquell coratje que gastava l' espanyol? ¿Com consent rébre l' ultratje, ab que 'l poble mes selvatje, fa poch 'ns omplí de dol? Avuy, se sentan agravis ab estérils discusions; y no 's recordan dels avis que no sent com ells tan sábís, assombraren las nacións: Avuy, no 's llegeix l' historia ni cap llibre de profit.

Per' xó, ningú fa memoria, de las páginas de gloria, que ab sanch nostra, havém escrit. Avuy ningú 's sacrifica pe 'l bé comú, com avants. La caritat tan bonica, si avuy algú la practica, li tan elogis molt grans. Diners, avuy prou ne sobran; ó sino, végis lo ram de balls y frontóns, que s' obran. En cambi, 'ls mestres no cobran, y molts d' ells, moren de fam. Si fos un cas que tornessin los nostres antepassats y en tal estat 'ns vegessin, molt fácil es, que 'ns diguessin al veure'ns tan enlloats: A nosaltres, l' heroisme sigué qui 'ns glorificá. A vosaltres, l' egoisme vos porta al sóns del abisme de 'hont ningú vos treurá.»

Aixís un vell s' esclamava donant mostrás de tristò'. Y tothom que l' escoltava, estich segú que pensava, com jo mateix: «¡Te rahò!»

LLUIS SALVADOR.

SEMBLANSAS

—¿En qué se semblan los alls als toros?
—En que 's pican.

—¿Y 'ls municipals als homeópatas?
—En que donan bolas.

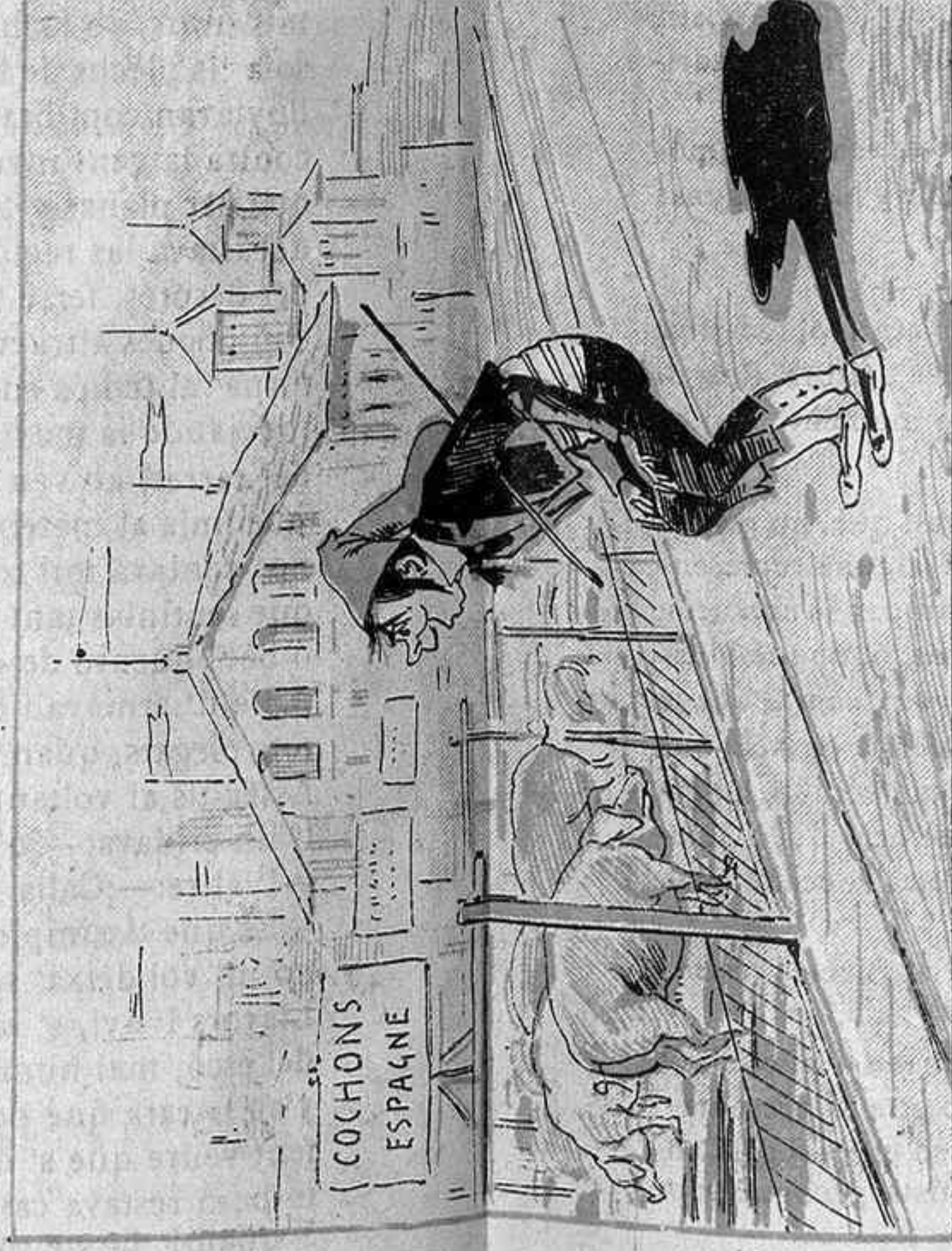
A. PALLEJÁ

En Nofre va petar la guardiola: hi havien trenta duros. Los suficientes per fer un viaje á Fransa y una visita á la colección dels seus tocinos. enviats á la Exposició. Al arribar, un francés l'acompanya al Hotel.

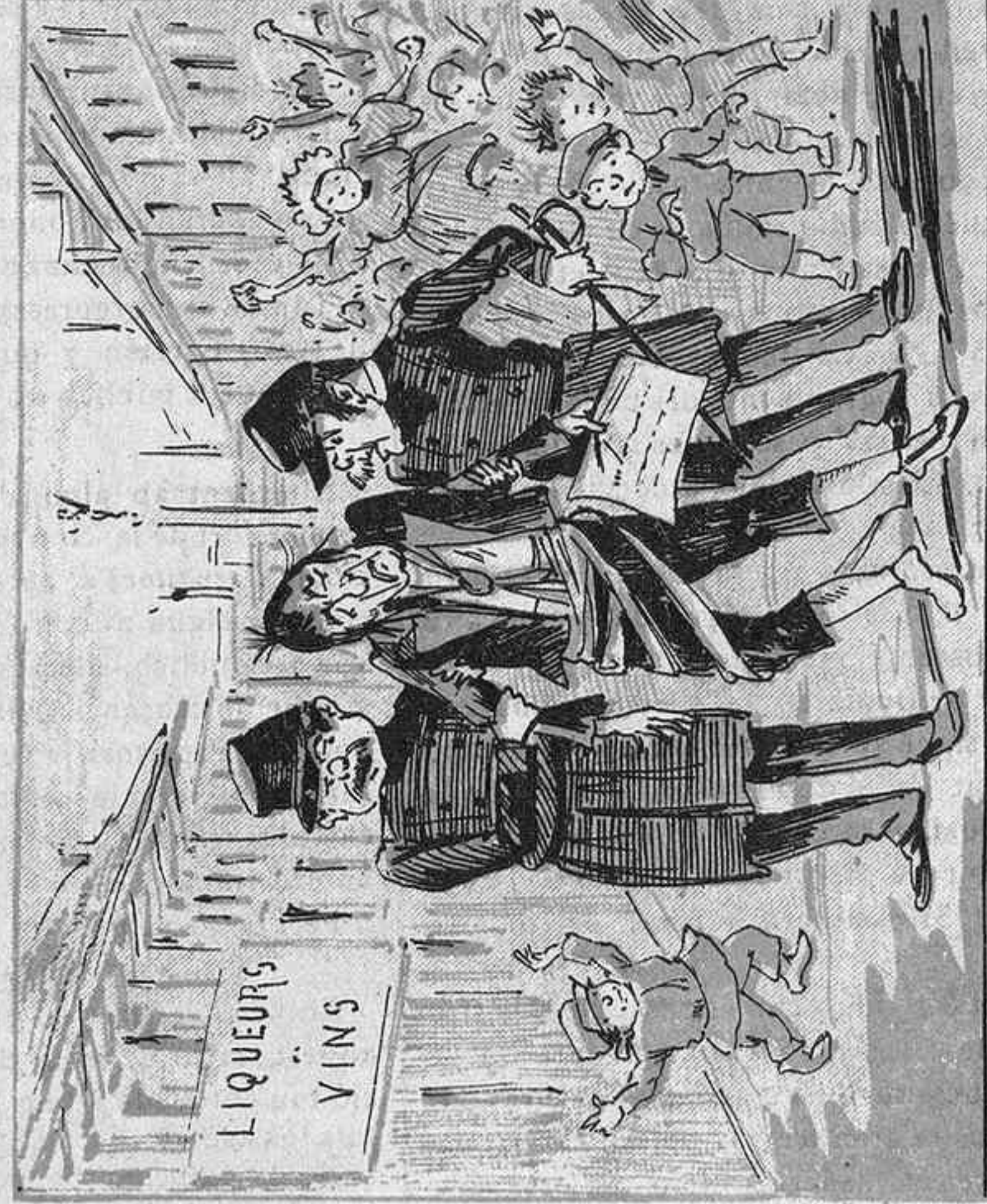
Poch ó molt, éll de coneguir ne sab y de tonto no 'n té rés. Y com de francés no 'n sab ni tampoch lo nom del carrer de 'la fonda, traslada lletra per lletra lo rótul de la cantonada en un paperot y 'l guarda á dins de la faixa.

Seguint lo curs de la gentada, arriba á la Exposició. Edificis, máquinas, productes agricolas, tot ho examina encantat; pero lo trastorn mes gros es quan en los jardins hi reconeix los vint y quatre porchs de la seva propietat.

Ab tot aixó, la migranya l'obliga á sortir. Després de recorrer plassas y carrers desconeguts, busca l'apuntació que ha fet del seu carrer y 'l presenta á unas madamas que venen mostassa. ¡Llegirlo y descartegari'hi una pluja d'esgarrapadas, es tot igual!

Lo pobre Nofre no sab lo que l'hi passa. La gent s'en apodera, la quitxalla baladreja y un parell de gendarmes s'obran pas fins al pagés y 'ls fá llegir la funesta cópia. ¡Malehit paperot, que li costa ser portat al quartelillo!

Afortunadament, un espanyol que passava, va descifrar l'enigma d'aquell enredo. ¡Res té d'estrany que aquell paperot ruborisés á las cándidas gabatas! Veus aquí la traducció de lo qu' en Nofre havia copiat: No 's permet orinar-se aquí, baix la multa de 25 pesetas por cada infracció.

NOSTRE RETRATO

La nostra biografiada d' avuy es la simpática artista Srta. MARIA MILLANES, aplaudida per los asiduos concurrents al teatro Gran-Vía, la que ja per sa preciosa veu de contralt com per las rellevants qualitats artísticas que posseheix, se fa digne de son apellido, de qual familia se pot dir que son las primeras figuras en lo género lírich espanyol.

Las muchas simpatías á que, ab son talent, ha sapigut ferse acreedora en lo desempeñyo de *El duo de la Africana*, *Caramelo*, *La caza del oso*, *Cádiz* etc., etc., fá que 'ns haguém vist precisats á continuarla en nostre álbum de artistas de valua.

Teatros

PRINCIPAL

Ab motiu del retrás que sufrí la companyía del Sr. Vico á consecuencia del temporal maritim, ha sigut necessari l'aplastament del debut de dita companyía l'qual tindrà lloch avuy dijous, ab la comedia del inmortal Calderón *El alcalde de Zalamea*, en la que ja es sabut que dit eminent actor hi ratila á gran altura en lo desempeñyo del protagonista.

Havent cumplert lo Sr. Vico la paraula donada de que Barcelona sería la primera ciutat d' Espanya en que treballaría á son retorn d' América, sabém se li prepara una ovació y per lo tant, no es aventurat lo preveure un bon negoci en las funcions que dongui en aquest elegant teatro.

LICEO

Brillantment debutá lo tenor paysá nostre Sr. Suañez, puig que á un timbre preciós de veu s' hi deu anyadir la notable corda mitja que posseheix, per lo que pot donar un notable frasseig, á l' altura sols dels grans artistas. ¡Llástima que á tan rellevants condiciones no s' hi pugui adjuntar lo de possehir aguts, nota que en vritat li falta y que per certas óperas li será un escollo!

La *siciliana* ab que comensa la introducció de la ópera *Cavalleria rusticana* sigué aplaudidíssima, y en ella lográ 'l Sr. Suañez una ovació. Pot estar mes que satisfet del éxit, puig aquesta pessa no havia lograt may en nostre teatro lo mes petit aplauso y aixó qu' havia sigut cantada ja per eminencias tenorils. Lo *brindis* lográ 'ls honors de la repetició y sería sens dupte una de sas pessos mes favoritas, sino allargués tant las notas. Llástima de la cadencia final que per falta dels aguts té de donar.

La *Darclée* y l' *Astiller* en dita ópera hi estigueren tant ó mes superiors que en l' anterior temporada, y 'l mestre *Podesti* s' acredita de possehir una bona batuta.

Ab l' inspirada ópera de Donizetti *La Favorita* debutá la contralt Srta. Mas, que sigué aplaudidíssima en lo trascurs de la obra, principalment en lo duo final del quart acte, la que junt ab lo tenor Suañez feren gala de sas envejables qualitats. A aquest tenor se li prodigá una ovació en l' *Spirto gentil*. Molt bé lo Sr. Astiller á pesar de trobarse un xich indispost.

L' orquesta hábilment dirigida pel mestre Acerbi.

De la representació de *Gli Ugonotti* donada pera debut del Sr. Marconi, si diguessim que sigué un desastre com may haviam vist en nostre gran teatro, potser encare diriam poch. No 's compren tantas calamitats en una sola ópera. Sols se salvaren la célebre *Darclée*, *Marconi* y *Pere-lló*; los demás estavan executant lo *joch dels disbarats*.

Esperém una segona representació pera emetre nostra opinió, puig ni per ensaig incipient se pot donar aquella primera representació.

Lo Sr. Bernis á fi de que la ópera predilecta de nostre públich logri lo just éxit que se mereix, ha fet reformas en lo personal havent contractat á la tiple lleugera Sra Leone en sustitució de la Sra. Wermez que tan mal rebuda sigué. Celebrarém hi hagi la justa pau.

NOVETATS

A causa dels moltissims ensajos qu' han sigut necessaris pera la obra de grandió espectáculo *Las monjas de Sant Ayman*, se tingué d' aplassar son estreno, lo qual tingué lloch ahir vespre, vegentnos impossibilitats per tal motiu de donar coneixement en lo present número del induptable éxit que haurá lograt, puig las noticias que 'n tenim fan esperar que per la magnificencia ab que se presenta, será un dels éxits mes colossals presenciats en nostres teatros.

ROMEA

Res de nou important, puig si alguna novetat hi ha hagut, ha lograt escasíssim favor. (E. P. D.)

Segueixen representantse entre otras aplaudidas obras, las del éxit de la present temporada: *La Suripanta* y *La Herencia del oncle Pau*.

Se prepara pera 'l benefici del Sr. Llano la reproducció de la xistosa comedia de Bisson, traduhida á la escena castellana per l' actor Juliá Romea, *El difunto Toupinel*, y continua ensajantse la nova de 'l propi Bisson arreglada á la escena catalana per nostre company A. Guasch Tombas, *La familia Boniquet*. També está en estudi *Armas y Lletres*, juguet en 1 acte de Ferrer y Codina.

Molt 'ns plauhen tan escullits plats en preparació.

CATALUNYA

El cura de regimiento, últim estreno verificat, ha sigut lo mes afortunat de la present temporada, degut sens dupte á que son argument si be un bon xich inverossimil, está carregat d' equivochs y escenas cómicas; per lo que nostre públich un cop mes ha donat *pata* á lo que la crítica madrilenya digué al estrenarse dita obra.

La música del mestre Chapí, si be á trossos recorda motius d' otras obras sevas, se fa recomenable y hasta algunas pessos logran los honors de la repetició.

La execució bastant discreta.

També s' ha representat *El padrón municipal*, obra festiva de Aza y Carrión y que ab lo concurs del célebre Rossell lográ que 'l públich no parés de riure un moment.

TÍVOLI

Alternant ab alguna ópera séria (travall que no resulta lo mes fort de la companyía) s' ha donat alguna representació de *I venditore d' aucelli* opereta que tan per sa execució, com per algun número de música inspirat, obtingué lo favor del públich, además de alguna de *Donna Juanita* que ja sia per lo cansanci dels artistas per la molta variació que donan al repertori, ja porque en obra tan.. tan cómica, no gosaren *esplayarsi* los artistas, no lográ la distinció que *Boccaccio*, *Satanello* y *La fornarina* y otras operetas reproduhidas anteriormente.

Pera avuy se prepara la obra del inmortal Bizet: *Carmen*.

CIRCO ESPANYOL

Ab verdader frenesí era esperat lo mimat del públich d' aquest teatro lo tenor Sr. Casañas, per lo que sa presentació fou coronada ab un llarguíssim aplauso, que no pará en tots los cantábils en que tan aplaudit artista prengué part en lo desempeñyo de *Marina*.

La companyía que la nova empresa ha presentat es bastant discreta, per lo que preguém al director de escena senyor Tormo, dongui a coneixe sa destresa per evitar lleugeresas com las que 's mostraren en *El duo de la Africana*.
¿Ns escoltará?

UN CÓMICH RETIRAT.

HACE QUE SE VA Y VUELVE

Me poden decir romancero, pero ab los
meus romansos jo vaig campant.

Ramell d' ortigas

(Aplech d' epigramas)

(Continuació)

LXXX

De cap á la feyna estich,
perque may estich distreta,
quan me trobo en lo treball,
me va dí' una modisteta;
mes aquest matí he sabut
que, com que 's molt dormilega,
á la feyna está de cap...
perque dorm sobre la feyna.

LXXXI

—Senyora busquis criada.
—¿Per qué te 'n vas Teodora?
—Me 'n vaig perque 'l seu senyor
tot lo dia m' está á sobre.

LXXXII

—Densá que té una taberna,
que 's molt rica l' Adelayda.
—Donchs, noy, ¿deu vendre molt ví?
—No; lo que vén es molt' aygua.

LXXXIII

—¿Diu qu' escriu tan bé 'n Climent?
—¡Oh! Molt bé escriu, Nicanor,
—¿Donchs, qu' es un gran escriptor?
—No, senyor; es... *escribent*.

LXXXIV

A cert senyor molt deixat,
diguè un jorn donya Dolores:
—¿Qu' es músich?—y ell contestá.
—¿Qué no sab que no, senyora?
Mes ella sens inmutarse
li responguè:—Senyor Cosme,
¿com es, donchs, que no sent músich
sempre porta tantas solfas?

LXXXV

Jau per una eternitat
lo campaner Pere Corts
que vá morí' esmunyegat
de tocarne tant á morts.

LXXXVI

—¿Sab que Napoleón lo Gran
va tenir grans pensaments?
—¿Y aixó t' estranya, Llorens?
Mira; al jardí del devant
jo n' hi tinch dos testos plens.

LXXXVII

L' estrambótich Roch Ginal,
que cansat de viure estava,
per matarse demanava
un veneno original.
Y un senyor que ab tot atina,
al sentir tal desatino
li va dir:—Menji tocino
atacat de la triquina.

Seguirá en lo número próxim.

FRANCISCO LLENAS.

Una comissió del Cabildo Catedral va conferenciar l' altre dia ab l' arcalde d' aquesta ciutat, pera celebrar funerals en sufragi de las ánimas dels náufrechs del *Reina Regente*.

¿Qui 'ls paga aquets funerals?

Segons qui hagi de ser lo *pagano* ¿qué no fora millor destinar lo seu import á las familias dels desgraciats marinos?

Val mes gastarho en pans de tres lliuras que en cera.

¡Ah! si 'ls pagan 'ls que 'ls cantarán no hi dit res.

✱

A causa de sas moltes ocupacions particulars, desde avuy deixa de formar part de la Direcció y Redacció de nostre períodich D. ANTON FERRER Y CODINA, á qui desitjém bona sort y acert en sos nous assumptos.

✱

Diu que la qüestió pendent entre los directores de *El Tiempo* y *El Nacional* s' ha arreglat satisfactoriament per medi d' un acta.

A mes de que es millor arreglarho d' aquest modo, que fentse un cap nou, la noticia hanrá sigut agradable als fondistas, perque com es natural, després de l' acta vindrá l' tech.

Es l' única solució possible, pera cumplir al mateix temps ab la costum y ab la *pátria*.

✱

A Jerez, lo Dimecres Sant, mentres la professó feya 'l seu curs se va despendre un balcó qu' estava atestat de senyoras, anant una d' ellas á trencar las oracions d' uns pobres confreres, deixantlos inservibles de tot arreu, y salvantse las altras agafadas á la barana.

Un confrere qu' en va sortir ab una costella ensorrada, diu qu' exclamava:

«Ja que 'l cel, Deu y Senyò,
deixa que caigui un balcó
y una *costella* m' enfonza,
si torno á la professó
digueu per tot que só un *llonza*.»

✱

Segons noticias lo Sr. Mañé y Flaquer deixarà la direcció del *Diario de Barcelona*, encarregantse de la mateixa l' ex-director de Beneficencia y Sanitat y aplaudit autor de la comedia catalana *Lo joch dels disbarats*, D. Theodor Baró.

Sembla que d' aquest modo s' evitarán qüestions entre 'ls redactors del expressat diari, Srs. Miquel y Badía y Suárez Bravo, que 's creurían ab iguals drets pera ocupar la vacant que deixi lo Sr. Mañé.

Parlant d' aquest assumpto un suscriptor del *Brusi deya*:

Que deixin de nombrar al Sr. Bravo, no m' ho esplico, pero que fassin lo mateix ab l' altre, considero qu' es qüestió d' urbanitat y delicadesa. No volen dar un *miquel* als seus lectors.

✱

En lo poble de Campmany, la setmana passada se presentaren uns francesos que, després d' haver tractat pera comprar tot lo vi que en la població hi havia en venta, sense reparar en lo preu, y després d' haver sigut espléndidament obsequiats pels venedors que creyan fer un magnífich negoci, varen desapareixe sense pagar sisquera lo gasto qu' havian fet en la casa ahont s' allotjavan.

Tractantse de francesos... res mes natural que *despedirse à la francesa.*

Ha sigut nombrat arcalde de León, lo conservador senyor Garrote.

Los seus administrats podrán ben dir que *'ls han dat garrot.*

La escena castellana esta de dol.

L' eminent actor D. Ricardo Calvo ha mort en Madrit, víctima d' una curta y terrible malaltia.

La seva pèrdua sera doblement sentida, perque D. Ricardo era, pels qu' encare plorém la mort de son germá Rafel, á mes d' un artista genial un digne sucesor d' aquell.

La Redacció de LA TOMASA acompanya coralment á la familia del finat en lo crudel dolor que la mateixa experimenta.

(¡Descansi en pau nostre estimat amíchi)

Alguns membres de l' agrupació *Jovent Catalanista* de la vila de Ripoll, com á testimoni d' amor á las lletras catalanas, han concebut l' idea de publicar un aplech de treballs literaris dels mellors autors de nostra regió, donantlo com á folletí setmanal, quin preu de suscripció sera de *una peseta, trimestre; 35 céntims, 'l mes; y 10 céntims folletí solt;* comensant á surtir en lo primer diumenge de Maig próxim.

No duptém que sera ben acullida aquesta idea y trobará adeptes. S' admeten suscripcions en dita vila, carrer de Batet, n.º 10, llibreria.

La premsa diaria s' ha ocupat extensament, donant tots los detalls, del doble assassinat comés en la Rectoria de Pruit per un selvatge.

Sembla que varen alsarse 'ls somatents de mitxa dotzena de pobles per anar en persecució d' aquella fera humana.

La vritat es que 's necessita una animeta...

¡Pró, y la Guardia Savil y 'ls Mossos de las *Quatre que fan?*

Per ara, tots bons; gracias á Deu.

En una de las efemérides perteneixents á Catalunya hem trobat la següent:

«16 Abril de 1781.—*Una fiesta.*—Según un historiador, el Ayuntamiento de Villanueva y Geltrú acordó en este día que el 5 de Agosto de cada año fuese tenido como fiesta de precepto por todos los villanoveses, tomando por patrona á la Virgen de las Nieves, en recuerdo de los continuos pedriscos, nunca vistos en dicha población, que cayeron en 5 de Agosto de 1780.

Acordóse, además, que la Corporación municipal concuerriera al solemne oficio que se celebraría en la parroquia.»

Es á dir que en just agraument á las pedregadas may vistas, se la nombrá patrona.

Després dirán que l' ávia no volia morir may.

¡Es clar com que á la seva joventut ja veyá cosas estranyas!

Lo senyor Gobernador nou está disposat á privar per tots los medis, que corrin *marrecas* de día pe 'ls carrers de la Ciutat.

Ja li dono feyna; perque ara mateix 'n corren més que de nit.

Es una moda com un altra que segueixen ellas y aixó de las modas son molt tossudas.

Y aquesta moda es la que ha fet sempre mes *carrera.*

Per fi torna á ser Jefe de Vigilancia d' aquesta provincia lo senyor Freixa.

Tantas vegadas d' haverho llegit... Ja ni ho creya.

¿Que trigará gayre á tornarho ser lo senyor Plantada?

Sembla que se 'l fassin á palletas aquest emplaço aquí á Barcelona, 'ls tres ó quatre aspirants que hi ha.

De tant dolent que 'l cárrech deu ser...

¡Oy, senyor Tressols?

Retratos - Fregoli

Magnificas fotografias de dit eminent artista la insignificant preu de

30 céntims una

Tamany 62×105 Colecció complerta 24 fotografias

Se troban de venda en la Administració de LA TOMASA, 5, Sant Ramon 5, principals llibrerias y corresponsals de nostre setmanari.

Als Srs. corresponsals se 'ls farà lo desquento acostumat.

Litografia Barcelonesa

DE

Ramon Estany

5. S^a Ramon. 5.

Barcelona

ESPECIALIDAD en GROMOS y RECORTES de todas clases para ANUNCIOS INDUSTRIALES,
PROGRAMAS, MENUS, etc etc PRECIOS SIN COMPETENCIA

LA TOMASA
ELECCIONS

—¿Diu que 't presentas per concejal?
—Sí; se m' en cuyda la dona.
—¿Que vagi de gust!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

=
Temps d' un verb trovarás tú
en hù;
un animal carinyós
la dos;
un metall es al *invers*
ma tres;
y un artele molt usat
la quart.
Y com que á dintre d' Espanya
la fam atormenta tant,
assentats á una tres dos
á dos pobrets vaig trovar
que se menjavan la tot
sense sal, o'i, ni pá.

A. GANDOL.

XARADA—CONVERSA

=
—Tuyas, ves á buscó la total del se-
nyoret.
—¿Ahont ha d' anar?
—Dona! á segona-tercera.
—¿Ay, carat! no me 'n recordava.
—Corri, corri, ja sab lo primera-se-
gona.

—Sí, ja ho sé; á la primera tercera
núm. 7, pis segon.

JOAN ROCA FORTUNY.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

=
1 2 3 4 5 6 7 8 9 —Nom d' home.
4 9 3 8 5 6 7 2 — » de dona.
1 2 3 7 2 8 9 — » d' home.
6 5 9 8 9 3 — » de dona.
1 2 3 4 9 — » d' home.
6 9 6 2 — » de dona.
6 6 5 9 — » d' home.
4 6 2 3 2 — » de dona.
1 2 4 2 3 7 — » d' home.
4 5 4 7 6 7 2 — » de dona.
5 1 7 6 7 2 8 9 — » d' home.
1 2 3 4 5 6 7 8 2 — » de dona.

J. SALAU.

ANÁGRAMA

=
Vaig comprar una total
l' altre día al demati,
qu' era d' un cristall molt fi,
al noy d' en Tot, per un ral.
Mes com de rals ne soch fort
total falta 'm farà aquest

y aixís quan menjaré tot
no hauré de beure á galet.

PEPET DELS CANARIS.

GEROGLIFICH

::

+

FEBRER

GIL TREBARBACHE.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 346

—
Xarada.—Ca mi-la.
Acentígrafo.—Mitjá.—Mitja.
Intrínquis.—Milans, Milán, Milá, Mil,
Mi, M.
Logogrifo numérich.—Jacinto.
Trenca-caps.—Las Campanadas.
Geroglífich.—Una noya es per un rey.

—
Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
=5, Sant Ramon, 5 —BARCELONA=